

ת"פ 13621/03/17 - בית המכס ומע"מ ירושלים נגד אברהים עותמאן, סלע אברהים בנייה ופיתוח בע"מ

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 13621-03-17 בית המכס ומע"מ ירושלים נ'
עותמאן ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופט ירון מינטקביץ
בית המכס ומע"מ ירושלים ע"י עו"ד
אחינועם צוראל

המאשימה

נגד

1. אברהים עותמאן
2. סלע אברהים בנייה ופיתוח בע"מ עו"ד
דיאן קשקוש

הנאשמים

גזר דין

רקע

הנאשמים הורשעו על פי הודאתו של נאשם מס' 1 (להלן: **הנאשם**) ב- 61 עבירות של ניכוי תשומות ללא מסמך כדין. ואלו הן עובדות האישום:

נאשמת מס' 2 (להלן: **החברה**) היא חברה שפעלה בתחום הבניה והנאשם היה מנהלה הרשום.

בתקופה שבין דצמבר 2013 ועד ספטמבר 2015 ניכו הנאשמים בדו"חות מס ערך המוסף של החברה מס תשומות בסכום כולל של כשני מיליון ש"ח תוך שימוש ב- 61 חשבוניות פיקטיביות שלכאורה הוצאו על ידי ארבעה עוסקים שונים, אשר הנאשמים לא ביצעו עמם כל עסקה, וזאת על מנת להתחמק מתשלום מלוא המס בו היתה חייבת החברה.

עמדות הצדדים

ב"כ המאשימה הפנתה לחומרת העבירות בהן הורשע הנאשם ולכך שסכום החוב לא שולם, מלבד סכום של כ- 113,000 ש"ח אשר נגבה בדרך של עיקולים. לאור אלה ביקשה לקבוע כי מתחם העונש ההולם הוא מאסר, לתקופה שבין 18 חודשים ועד 36 חודשים. לאור נסיבותיו של הנאשם ביקשה להשית עליו עונש של 30 חודשי מאסר ועונשים נלווים ועל הנאשמת ביקשה להשית קנס סמלי.

ב"כ הנאשם הפנה לנסיבותיו האישיות של הנאשם, ובעיקרן נסיבות חייו הקשות והפגיעה הכלכלית אשר נגרמה לו כתוצאה מתפיסת רכושו על ידי המאשימה. לעניין מתחם העונש ההולם, ביקש לקבוע מתחם הנע בין ששה חודשי מאסר בעבודות שירות ועד לשנת מאסר בפועל ולהשית על הנאשם עונש שירות בעבודות שירות.

במסגרת טיעונו הפנה ב"כ הנאשם לפסיקה בה הוטלו עונשים מקלים בגין עבירות דומות, וביקש לאמצה.

הנאשם לא ביקש לומר דבר.

מתחם העונש ההולם

הנאשמים ניכו שלא כדין תשומות בסכום כולל של כשני מיליון ש"ח. הם פעלו בצורה שיטתית ומאורגנת, תוך שימוש בעשרות חשבוניות כוזבות של ארבעה עוסקים שונים, לאורך תקופה של כשנתיים. מעשים אלו מהווים שליחת יד שיטתית ומתוכננת לקופת הציבור ותוצאתם היא פגיעה בקופה הצבורית ובערך השוין בנטל המס.

מלבד חומרת העבירות ופגיעתן בערכים מוגנים חשובים, אלו עבירות אשר הפתוי לבצען גדול וסיכויי התפיסה נמוכים. לפיכך מדיניות ענישה ראויה אמורה להרתיע נאשמים מבצוע עבירות דומות.

לענין הערכים המוגנים, ר' למשל 3641/06, צ'צ'קס נ' מדינת ישראל:

"בית-משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ונוכח פגיעתה הקשה בערך השוין בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילותן התקינה של הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צרכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מירמה מתוחכמים, קשים לאיתור."

לעתים רבות מתיחסת החברה בסלחנות לעברייני מסים, כאילו אין במעשיהם חומרה או פסול מוסרי או ערכי - ולא היא. המנעות תשלום מסים חותרת תחת ערכים חברתיים בסיסיים של שווין בנשיאה בנטל ומכל בחינה שקולה לשליחת יד לקופת הציבור. משכך, נקודת המוצא היא, כי יש לראות את עברין המס ככל עברין אחר שולח ידו ברכוש חברו - בהבדל שסיכויי תפיסתו של עברין המסים נמוכים יותר ורווחיו לרוב גבוהים יותר מאלו של גנב "רגיל", והוא אף אינו משלם את מחיר ההוקעה החברתי אותו משלם עברין רכוש אחר. לפיכך, על מדיניות הענישה לתת ביטוי לקלון הערכי והמוסרי שבעבירות מסים ולכך שאין הבדל ממשי בין מי שמתחמק מתשלום מס אמת ובין מי ששולח יד לרכוש חברו.

ר' בהקשר זה רע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל, בפסקה יא':

"יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא הציבור כולו, 'חסר הפנים' כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע 'כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פיסקליות' (ע"פ 4097/90 בורסקי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] מיסים ה(1); שציטטה המשיבה). אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת - אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה" (ראו בנוסף: רע"פ 74/13 חלילו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.4.2013); רע"פ 7790/13 חיים נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.11.2013); רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.7.2012))."

פסיקה עקבית קובעת, כי בעבירות מסים יש להחמיר עם העבריינים לשם הרתעה, בשל הקלות שבביצוע העבירות והקושי לאתר את מבצעה. הפסיקה שמה דגש על הערך החברתי העומד בבסיס החובה לשלם מסים ולשאת בנטל הכללי ועל הפגיעה החברתית והכלכלית הנגרמות כתוצאה מעבירות אלו. כן נפסק לא אחת, כי לנסיבות האישיות של העברין יש משקל נמוך. ר' למשל רע"פ 7964/13, יוחנן רובינשטיין נ' מדינת ישראל (פסקה 9):

חומרתן של עבירות המס נעוצה בפגיעתן הקשה בערך השוויון, העומד ביסוד חובת תשלום המס. ההתחמקות הבלתי חוקית מתשלום מס אמת, מגדילה את עול המס המוטל על אזרחי המדינה, והיא פוגעת בקופה הציבורית. אין צריך לומר, כי באותה שעה, המתחמק ממס נהנה משירותיה של המדינה, הממומנים מכיסיהם של אזרחים שומרי חוק. חומרה זו היא שהביאה למדיניות ענישה מחמירה הנלווית לעבירות המס, ובמסגרתה יש לבכר את האינטרס הציבורי על פני שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של המבקש ולקשייו הכלכליים. ככלל, הרשעה בעבירות מס תגרור אחריה הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריה לצד הטלתו של קנס כספי, אשר נועד לפגוע בכדאיות הכלכלית של ביצוע העבירות.

ר' גם רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.2.2013)[פורסם בנבו]:

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס [...]. לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם [...]. עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתתפות עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי".

וכן ר' רע"פ 5060/04, הגואל, רע"פ 4791/08, כהן, רע"פ 7450/09, רע"פ 2843/11, אבו עיד, עפ"ג 2444-03-11, ג'בר, רע"פ 7790/13, חיים, רע"פ 1866/14, אופיר זקן ועוד, רע"פ 5064/14, רבחי נתשה נ' מדינת ישראל ורע"פ 2259/16, חנוכיב.

בקביעת מתחם העונש אביא בחשבון את סכום המס אשר הנאשמים התחמקו מלשלמו ואת התקופה בה פעלו, כמו גם את רמת הענישה הנוהגת במקרים דומים - ר' למשל עפ"ג 21791-08-17, מואמנה, אשר ניתן אך לפני מספר ימים.

לאור כל אלה, מתחם העונש ההולם את המעשים בהם הורשעו הנאשמים הוא מאסר בפועל, לתקופה שבין שנה וחצי ועד שלוש שנים, מאסר מותנה וקנס (בכל הנוגע לנאשם) וקנס כספי לחברה. אעיר לענין מתחם העונש, כי ניתן היה גם לקבוע מתחם אשר צידו העליון גבוה יותר, אך לא אחמיר עם הנאשם מעבר לעמדתה של המאשימה.

נתונים אשר אינם קשורים לעבירה

הנאשם נשוי ואב לשלושה ילדים, עובד כפועל בנין ולחובתו הרשעה קודמת בעבירה של הסעת שוהים בלתי חוקיים בגינה נדון לחודש מאסר בעבודות שירות.

הנאשם לא קיבל לפני שירות המבחן אחריות למעשיו אלא טען כי הופלל על ידי אנשים אשר ביקשו לפגוע בו וטען כי לא נפל כל דופי במעשיו אלא הסתבך בשל תמימותו. עם זאת, בדיון לפני הבהיר הנאשם כי אינו חוזר בו מהודאתו.

עמוד 3

שירות המבחן העריך, כי ברקע העבירות עומדים חסכים מהם סובל הנאשם וצורך שלו בפיצוי עצמי בשל חסכים אלו, כמו גם דפוסי התנהגות אותם פיתח הנאשם כדרך התמודדות. לאור נתונים אלו והעדר קבלת אחריות, ראה השירות סיכון לביצוע עבירות נוספות. מנגד, שירות המבחן העריך כי להליך הפלילי השפעה מרתיעה על הנאשם.

מהתסקיר עולה, כי שירות המבחן שקל לשלב את הנאשם בהליך טיפולי, אך לא נמצא הליך מתאים לדוברי ערבית. לסיכום, שירות המבחן המליץ להשית על הנאשם עונש של מאסר בפועל וכן עונשים נלווים.

דין והכרעה

לזכות הנאשם זקפתי את הודאתו במיוחס לו, אשר הביאה לחסכון בזמן שיפוטי.

לחובת הנאשם זקפתי העדר קבלת אחריות למעשיו ואת החשש מפני ביצוע עבירות דומות, כעולה מהתסקיר.

עוד זקפתי לחובת הנאשם את העובדה שלא שילם את חוב המס, ומלבד סכום של 113,000 ש"ח, אשר נגבה באמצעות עיקול רכושו של הנאשם, מדובר בחוב אבוד. המדובר בנתון משמעותי בתיקי מס, שכן הבעת החרטה של עברין מסים אמורה להתבטא בראש ובראשונה בתשלום חוב המס. ר' למשל רע"פ 5557/09, שוסטרמן נ' מדינת ישראל, שם נפסק:

בית משפט זה ציין פעמים רבות, כי בעבירות כלכליות ועבירות המס בכלל זה, על מדיניות הענישה לשקף את הסכנה הגדולה הטמונה בהן לפרט ולציבור כאחד, ואת יסוד ההרתעה הנדרש ביחס לביצועה (ראו בעניין זה ע"פ 6474/03 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 721, 727 (2004); ע"פ 624/80 חברת וייס ורנסט נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(3) 211, 218-217 (1981)). נטיית בתי המשפט ליתן משקל להסרת המחדל על ידי העברין מטרתה להפחית את חומרת המעשים בדיעבד בכך שלפחות החסר בקופה הציבורית שנוצר עקב העבירות נרפא. ברי כי ככל שחסר זה בקופה הציבורית נותר, אף אם מסיבה זו או אחרת אין עוד אפשרות לגבות אותו מעובר העבירה במישור האזרחי, לא ניתן לראות בכך הפחתה בחומרת המעשים ולראות בכך משום "הסרת המחדל" במישור שיקולים זה.

ר' גם רע"פ 7773/16, חננאל נ' מדינת ישראל, מיום 26.10.16, שם נפסק:

אציין, בהקשר זה, כיצד קביתת משפט השלום בקביעתו כיאתאי-הסרת המחדל מצידו שלהמבקש שישלשקול רלוונטיות לחומרה, ואין לקבל את ההטענות כי אין לנתן זה כל משקל, ארוב שלכך שאין יכולתו של המבקש להסיר את המחדל.

נתתי דעתי להערת שירות המבחן, כי שקל לשלב את הנאשם בהליך טיפולי, אך הדבר לא הסתייע משום שאין קבוצה מתאימה לדוברי ערבית. לאור העובדה כי הנאשם כלל אינו מקבל אחריות למעשיו, אינני רואה כי שאלת שילובו בהליך טיפולי יכולה לעמוד על הפרק. ואוסיף על כך, כי לאור חומרת העבירות בהן הורשע הנאשם ופסיקה עקבית לפיה בעבירות מס יש לתת משקל נמוך לנסיבות אישיות של עברין, ספק אם היה מקום לשקול הליך טיפולי גם לו היה הנאשם מתאים לכך. אך כהערה כללית יש לומר, כי קשה לקבל שאין הליך טיפולי מתאים לדוברי ערבית.

לפיכך גוזר על הנאשמים את העונשים הבאים:

נאשם מס' 1, מר אברהם עותמאן

- א. עשרים ושמונה חודשי מאסר בפועל. תחילת ריצוי העונש ביום 17.6.18.
- ב. שבעה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא פשע, תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ג. שלושה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא עוון, תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ד. קנס בסך 100,000 ש"ח או ששה חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 1.5.18.

נאשמת מס' 2, החברה

קנס בסך 1,000 ש"ח. הקנס ישולם עד ליום 1.5.18.

הנאשמים יתאם כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיין שלשירותבתי הסוהר בטלפונים 08-9787377 או 08-9787336. ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב עד השעה 9:00 במתקן המעצר בבית סוהר ניצן ברמלה עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתן היום, י' ניסן תשע"ח, 26 מרץ 2018, במעמד הצדדים.